

Зохраб Маг'яддін Гасанов,
аспірант факультету економіки,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-8149-1986>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.9.180

ГЛОБАЛЬНА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Zohrab Mahyaddin Hasanov,
Postgraduate student of the Faculty of Economics,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

GLOBAL SOCIAL SERVICES SYSTEM: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND TRENDS

Стаття присвячена аналізу трансформації соціальних послуг у глобалізованому світі, де економічна нестабільність, соціальна нерівність, демографічні зміни та цифровізація змінюють їхню роль, перетворюючи з допоміжного інструменту на ключовий елемент забезпечення соціального благополуччя й сталого розвитку. У центрі дослідження порівняльний аналіз міжнародних моделей соціального захисту (скандинавської, англосаксонської, континентальної та пострадянської) та перспективи їхньої еволюції через інтеграцію інноваційних технологій, таких як блокчейн і великі дані. Наукові результати свідчать, що скандинавська модель демонструє найвищу ефективність у зменшенні нерівності, тоді як англосаксонська вирізняється гнучкістю, але високою нерівністю. Континентальна модель є збалансованою, а пострадянська найменш ефективною через недофінансування. Блокчейн забезпечує прозорість і захист від шахрайства, а великі дані дозволяють прогнозувати потреби й адаптувати програми, що підтверджує їхній потенціал для трансформації соціального захисту. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою уніфікованої глобальної платформи соціальних послуг, що інтегрує цифрові технології, та вивченням викликів її впровадження.

The article is devoted to the analysis of the transformation of social services in a globalized world, where economic instability, social inequality, demographic changes and digitalization are changing their role, turning them from an auxiliary tool into a key element in ensuring social well-being and sustainable development. The study focuses on a comparative analysis of international models of social protection (Scandinavian, Anglo-Saxon, continental and post-Soviet) and the prospects for their evolution through the integration of innovative technologies, such as blockchain and big data. The aim of the study is to assess the current state of social services through the prism of international models, identify their strengths and weaknesses, and analyze the potential of technological innovations (blockchain and big data) to increase transparency, personalization and prevent fraud in social protection systems. Materials and methods include systematization of literary sources, comparative analysis and practices of countries representing different models of social protection. A tabular summary of the characteristics of models and technologies, as well as the author's schemes of structural

components of social services are used. Scientific results show that the Scandinavian model demonstrates the highest efficiency in reducing inequality (Gini coefficient ~ 0.28), while the Anglo-Saxon model is characterized by flexibility but high inequality (~ 0.41). The continental model is balanced, and the post-Soviet model is the least effective due to underfunding. Blockchain provides transparency and protection against fraud, and big data allows you to predict needs and adapt programs, which confirms their potential for transforming social protection. Prospects for further research are related to the development of a unified global social services platform that integrates digital technologies and studying the challenges of its implementation (cybersecurity, legal standards, cultural differences). Further analysis should focus on the harmonization of social standards and the formation of an ethical framework for the use of algorithms in social policy.

Ключові слова: глобальні соціальні послуги, міжнародні моделі соціальних послуг, блокчейн та соціальний захист, великі дані, соціальна інклюзія.

Key words: global social services, international models of social services, blockchain and social protection, big data, social inclusion.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ І ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах стрімких глобалізаційних процесів, посилення соціально-економічних диспропорцій, демографічних змін, зростання чисельності вразливих груп населення та нових викликів, зокрема воєнних конфліктів, пандемій, міграційних криз, особливої актуальності набуває питання формування та ефективного функціонування глобальної системи соціальних послуг, яка має забезпечити не лише базовий рівень соціального захисту, але й сприяти соціальній інтеграції, інклюзії та сталому розвитку суспільства в цілому. Незважаючи на суттєві досягнення у сфері впровадження міжнародних програм соціального захисту, у світі все ще спостерігається значна нерівність у доступі до соціальних послуг, обмеженість ресурсів, а також низький рівень технологічної інтеграції в інституційні механізми соціального забезпечення.

Проблематика розбудови ефективної та справедливої системи глобальних соціальних послуг тісно пов'язана з необхідністю адаптації національних моделей до змін у міжнародному середовищі, зокрема з урахуванням кращих світових практик, що демонструють успішні підходи до досягнення соціального благополуччя, реалізації принципів соціальної інклюзії та впровадження інноваційних інструментів таких як блокчейн-технології, штучний інтелект та аналітика великих даних у механізми надання соціальної допомоги. Водночас, існує нагальна потреба у систематизації та критичному переосмисленні міжнародного досвіду з метою створення універсальних підходів, здатних врахувати як регіональні, так і глобальні особливості соціального розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання розвитку соціальних послуг у глобальному контексті дедалі активніше розглядається у наукових дослідженнях, що охоплюють широке коло тем, від еволюції моделей соціального захисту до впровадження цифрових технологій у сферу надання соціальної допомоги. Вивчення концепції соціального благополуччя як стратегічного орієнтира соціальної політики здійснюється у праці Конгшой К. [14], який акцентує увагу на важливості людських можливостей (capabilities) і рівного доступу до базових послуг як основи соціального прогресу. Ідеї Банерджі А., Ханна Р., Олкен Б. А., Свєрдлін Ліскер Д. [12] стали фундаментом для формування індексу людського розвитку, який нині використовується міжнародними організаціями для оцінки ефективності соціальних систем. У межах дослідження соціальних моделей класичне значення мають праці Еспін-Андерсена, який запропонував типологію режимів добробуту (скандинавського, континентального і ліберального), що надалі широко використовувалася для аналізу структурних особливостей соціальних систем різних країн. Подальші дослідження Вишневська О., Чабаненко О., Вишневська А. [1], уточнюють і розширюють цю класифікацію, акцентуючи на гібридних моделях і на необхідності врахування нових викликів, таких як міграція, демографічне старіння та зростання нерівності.

Окремий напрям літератури присвячено цифровій трансформації соціальних послуг. У дослідженнях Клос Л. [4] та Цоп Д., Хрестич М. [18] наголошується на ролі інноваційних технологій, зокрема блокчейн-рішень, цифрової ідентифікації та Big Data-аналітики у підвищенні ефективності, прозорості та таргетованості соціальних програм. Роботи Процик І., Кара Н. [8] та ком-

Рис. 1. Структурні складові формування соціальних послуг і соціальної безпеки населення країни

Джерело: розроблено автором.

плексне дослідження "Розвиток і тенденції соціального забезпечення — Європа 2024" [16], висвітлюють потенціал блокчейн-технологій у забезпеченні надійності, верифікації бенефіціарів і мінімізації шахрайства в системах соціального захисту. Загалом, аналіз наукової літератури засвідчує зростання міждисциплінарного інтересу до проблематики глобальних соціальних послуг, що охоплює як теоретичні аспекти моделей соціального захисту, так і практичні виклики їх модернізації в умовах цифрової економіки, що й визначає необхідність подальшого комплексного дослідження у цьому напрямі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті — дослідження інноваційних тенденцій, викликів і перспектив формування платформи соціального захисту, що забезпечує соціальне благополуччя в міжнародному вимірі.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні засади функціонування системи соціальних послуг у контексті глобальних трансформацій суспільства та соціальної політики;
- проаналізувати основні міжнародні моделі соціального захисту та оцінити їх ефективність у зменшенні соціальної нерівності;
- виявити особливості впровадження інноваційних цифрових технологій у сферу соціальних послуг;
- обґрунтувати перспективи створення єдиної глобальної платформи соціального захисту та визначити її ключові характеристики й виклики для реалізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У сучасному глобалізованому світі, який стикається з постійними викликами, що обумовлені економічною нестабільністю, зростанням соціальної нерівності, демографічними зрушеннями, а також глибокими трансформаціями ринку праці, обумовленими цифровізацією, змінюється не лише структура суспільства, а й уявлення про цінність, функції та роль соціальних послуг, які дедалі частіше постають не як другорядна галузь дер-

жавного управління, а як системоутворювальний елемент інституційного забезпечення соціального благополуччя, що виступає ключовою передумовою стабільності, стійкого розвитку та збереження соціальної єдності як на національному, так і на глобальному рівнях. Поняття соціального благополуччя у глобальному вимірі набуває багатогранного та інтегрованого характеру, поєднуючи в собі не лише базовий рівень матеріального забезпечення громадян, а й доступ до якісних послуг охорони здоров'я, освіти, житлових умов, соціального захисту та гарантій участі у суспільному житті, що є підґрунтям для формування стійкої, інклюзивної та справедливої соціальної системи [3, с. 48]. При цьому особливої уваги набуває вимір соціального капіталу, взаємної довіри та соціальної мобільності, які формуються внаслідок ефективної реалізації соціальних програм і політик, зорієнтованих на інтереси найбільш вразливих категорій населення.

Соціальні послуги в цьому контексті виступають не лише механізмом адресної підтримки чи інструментом компенсації наслідків економічної нестабільності, а стають повноцінним компонентом стратегії сталого розвитку, забезпечуючи не лише миттєве реагування на соціальні потреби, а й створення умов для довготривалого позитивного впливу на добробут суспільства, зміцнення людського потенціалу та формування рівних можливостей для усіх; саме в цьому полягає їхня ключова функція у реалізації цілей сталого розвитку, сформульованих Організацією Об'єднаних Націй, зокрема у межах Цілі 1 "Подолання бідності", Цілі 3 "Міцне здоров'я і благополуччя" та Цілі 10 "Зменшення нерівності" [2, с. 253].

У цьому контексті соціальна інклюзія постає як принципова концепція, що визначає пріоритети сучасної соціальної політики, яка все більше тяжіє до моделі, в якій участь кожного індивіда в економічному, культурному та громадському житті суспільства визнається не лише бажаною, а необхідною умовою його ефективного функціонування; інклюзивність соціальних послуг, тобто їхня здатність враховувати потреби різних груп, як то людей з інвалідністю, літніх осіб, мігрантів, внутрішньо переміщених осіб, представників етнічних чи ген-

дерних меншин є індикатором не лише соціальної справедливості, а й соціальної стійкості, оскільки унеможливорює накопичення соціального напруження та знижує ризики маргіналізації, які можуть мати руйнівний вплив на цілісність соціальної тканини (Рис. 1).

Соціальні послуги, як один із ключових елементів сучасного суспільного устрою, відображають не лише економічні можливості держав, але й їхні історичні традиції, культурні цінності та політичні пріоритети, що формуються впродовж десятиліть чи навіть століть, а тому аналіз міжнародних моделей соціального захисту дозволяє глибше зрозуміти, як різні країни вирішують проблеми бідності, нерівності, безробіття та доступу до базових благ, таких як охорона здоров'я чи освіта. В практичному полі виділяють кілька основних моделей соціальних послуг: скандинавську, англосаксонську, континентальну та пострадянську, кожна з яких має свої унікальні риси, зумовлені як ідеологічними засадами, так і практичними підходами до організації добробуту громадян, що робить їх порівняння надзвичайно цікавим і корисним для оцінки ефективності соціальної політики в глобальному контексті [9].

Скандинавська модель, яка асоціюється переважно з країнами Північної Європи, такими як Швеція, Норвегія, Данія та Фінляндія, характеризується високим рівнем універсальності соціальних послуг, що надаються всім громадянам незалежно від їхнього доходу чи соціального статусу, а також значними державними видатками на соціальний захист, які часто перевищують 25—30% від валового внутрішнього продукту, що дозволяє цим країнам підтримувати одну з найнижчих у світі нерівностей за коефіцієнтом Джині. Наведена модель ґрунтується на принципах соціал-демократії, де держава бере на себе основну відповідальність за забезпечення добробуту, пропонуючи безкоштовну освіту, медичне обслуговування та щедрі соціальні виплати, такі як допомога по безробіттю чи пенсії, що сприяє не лише соціальній стабільності, але й високому рівню довіри громадян до державних інституцій, хоча критики часто зазначають, що високі податки, необхідні для фінансування цієї системи, можуть стримувати економічне зростання чи демотивувати індивідуальну ініціативу [1].

На противагу цьому англосаксонська модель, яка переважає в країнах англосаксонського світу, зокрема у Сполучених Штатах, Великобританії, Канаді та Австралії, базується на ліберальній ідеології, що наголошує на мінімальному втручанні держави в життя громадян і покладає значну відповідальність за соціальний добробут на приватний сектор та самих індивідів, через що соціальні послуги тут часто мають цільовий характер, спрямований переважно на найбільш вразливі верстви населення, а не на всіх громадян, як у скандинавських країнах. У рамках цієї моделі державні видатки на соціальний захист є значно нижчими, так у США вони становлять близько 15—20% ВВП, що призводить до ширшої доступності платних послуг, таких як медичне страхування чи вища освіта, однак водночас сприяє високому рівню соціальної нерівності, адже ті, хто не може дозволити собі приватні альтернативи, часто опиняються в вразливому становищі, що робить цю модель предметом гострих дискусій щодо її справедливості та ефективності [13].

Континентальна модель, поширена в країнах Західної Європи, таких як Німеччина, Франція, Бельгія та Австрія, займає проміжну позицію між скандинавською та англосаксонською моделями, оскільки поєднує елементи універсального соціального захисту з акцентом на страхуванні, де доступ до послуг залежить від внесків громадян у соціальні фонди, що формуються через їхню трудову діяльність, а держава відіграє роль регулятора, який координує діяльність цих фондів і забезпечує базовий рівень підтримки для тих, хто не може брати участь у системі страхування. Така модель, яка часто називається "бісмарківською" через її історичне походження в Німеччині кінця XIX століття, передбачає значну роль профспілок і роботодавців у формуванні соціальної політики, що сприяє стабільності ринку праці, однак її критикують за недостатню гнучкість і складність адаптації до нових викликів, таких як старіння населення чи зростання міграції, що вимагає від держав постійного вдосконалення системи [5, с. 86].

Нарешті, пострадянська модель, характерна для країн колишнього СРСР, є унікальним прикладом трансформації соціалістичної системи соціального захисту, яка в радянські часи передбачала повну державну відповідальність за добробут громадян через централізоване планування, у ринкову модель, що досі зберігає певні риси минулого, зокрема у вигляді широких, але часто недостатньо фінансованих програм соціальної підтримки. У цих країнах соціальні послуги, такі як безкоштовна медицина чи освіта, формально залишаються доступними для всіх, однак на практиці їхня якість і реальна доступність суттєво знижуються через хронічне недофінансування, корупцію та економічні труднощі, що призводить до парадоксальної ситуації, коли декларована універсальність не підкріплюється реальними ресурсами, а населення змушене шукати приватні альтернативи, що лише поглиблює нерівність і соціальну напруженість [11, с. 365].

Якщо розглядати конкретні приклади програм соціального захисту, то у Швеції, яка є яскравим представником скандинавської моделі, держава пропонує одну з найщедріших у світі систем соціальних виплат, де, наприклад, батьківська відпустка може тривати до 480 днів із збереженням значної частини доходу, а система охорони здоров'я забезпечує безкоштовний доступ до медичних послуг для всіх громадян, що фінансується через високі податки, які досягають 50% і більше для осіб із високими доходами, що дозволяє державі підтримувати низький рівень бідності лише близько 1% населення живе за межею абсолютної бідності. У Великобританії, яка представляє англосаксонську модель, Національна служба охорони здоров'я (NHS) є винятком із загального ліберального підходу, надаючи безкоштовне медичне обслуговування, однак соціальні виплати, такі як допомога по безробіттю чи житлові субсидії, доступні переважно малозабезпеченим, а значна частина населення покладається на приватні пенсійні фонди чи медичне страхування, що створює контраст між універсальністю медицини та цільовим характером інших програм [7].

У Німеччині, яка є прикладом континентальної моделі, система соціального страхування охоплює п'ять основних напрямів: 1) медичне, 2) пенсійне, 3) страху-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика міжнародних моделей соціальних послуг

Міжнародна модель соціальних послуг	Рівень універсальності	Джерела фінансування	Рівень соціальної нерівності	Ефективність у зменшенні бідності
Скандинавська	Високий (послуги доступні всім громадянам, незалежно від доходу)	Високі податки (25-30% ВВП)	Низький (коефіцієнт Джині ~0,28)	Дуже висока (бідність ~1-2%)
Англосаксонська	Низький (цільова допомога малозабезпеченим)	Податки + приватні внески (~15-20% ВВП)	Високий (коефіцієнт Джині ~0,41)	Середня (бідність ~10%)
Континентальна	Середній (залежить від страхових внесків)	Страхові фонди + державний бюджет (~20-25% ВВП)	Середній (коефіцієнт Джині ~0,32)	Висока (бідність ~5-6%)
Пострадянська	Формально високий, реально низький (через недофінансування)	Державний бюджет (10-15% ВВП)	Високий (коефіцієнт Джині ~0,35-0,40)	Низька (бідність ~20%)

Джерело: сформовано автором на основі [17, 18].

вання від нещасних випадків, 4) догляд за літніми людьми та 5) страхування на випадок безробіття, де внески працівників і роботодавців формують фонди, які забезпечують виплати, наприклад, до 67% від попередньої зарплати у разі втрати роботи, що дозволяє підтримувати стабільність середнього класу, хоча доступ до цих послуг обмежений для тих, хто не має трудового стажу, таких як мігранти чи молодь. У пострадянських країнах, таких як Україна, програми соціального захисту включають субсидії на житлово-комунальні послуги, пенсії та допомогу малозабезпеченим сім'ям, однак їхній обсяг часто є мінімальним. Сьогодні середня пенсія в Україні у 2025 році становить лише близько 130 дол. США на місяць, що значно нижче прожиткового мінімуму, а система охорони здоров'я, попри формальну безкоштовність, змушує громадян оплачувати ліки та послуги з власної кишені через недостатнє фінансування [16].

Оцінюючи ефективність цих моделей, варто звернутися до таких показників, як рівень бідності, коефіцієнт Джині, тривалість життя та суб'єктивне відчуття добробуту громадян, які дозволяють зрозуміти, наскільки соціальні послуги здатні вирішувати ключові суспільні проблеми, хоча кожен із цих показників має свої обмеження, адже ефективність залежить не лише від структури системи, але й від економічного контексту, демографічних змін і політичної волі. Скандинавська модель демонструє високу ефективність у зменшенні нерівності та бідності, так наприклад, у Швеції коефіцієнт Джині після оподаткування становить лише 0,28, а тривалість життя перевищує 82 роки, що свідчить про успішність універсального підходу, хоча високі витрати роблять цю модель складною для впровадження в країнах із менш розвиненою економікою. Англосаксонська модель, попри свою економічну ефективність і гнучкість, часто критикується за високий рівень нерівності, у США коефіцієнт Джині становить 0,41, а близько 10% населення живе за межею бідності, що вказує на обмежену здатність системи підтримувати вразливі верстви, хоча високий рівень приватних інвестицій у медицину й освіту забезпечує доступ до якісних послуг для заможних громадян. Континентальна модель у Німеччині чи Франції демонструє збалансований

підхід, де рівень бідності становить близько 5—6%, а тривалість життя наближається до скандинавських показників, однак старіння населення створює тиск на систему страхування, що вимагає реформ для збереження її стабільності. Пострадянська модель, на жаль, залишається найменш ефективною через низький рівень фінансування та інституційні проблеми [18].

Серед найбільш перспективних технологічних рішень, які дедалі активніше інтегруються в архітектуру соціального забезпечення як на національному, так і на транснаціональному рівнях, особливу увагу привертає блокчейн, що завдяки своїм унікальним властивостям, зокрема незмінності даних, прозорості транзакцій, децентралізованій перевірці інформації та можливості автоматизації процесів через смарт-контракти і створює нові умови для побудови більш надійних, персоналізованих і менш вразливих до шахрайства систем соціального захисту; йдеться не лише про технічну модернізацію існуючих платформ, а про фундаментальне переосмислення логіки функціонування соціальних послуг. Більше того, блокчейн-технології, у поєднанні з цифровими ідентифікаторами та біометричними даними, відкривають шлях до персоналізованих моделей соціального захисту, в яких кожен отримувач послуг може не тільки швидше та зручніше підтверджувати свою відповідність критеріям отримання допомоги, але й мати змогу контролювати процес доступу до своїх даних, зберігаючи конфіденційність та автономію в цифровому середовищі і це аспект, що набуває особливої ваги в умовах зростання загроз кібербезпеці та недовіри до централізованих державних реєстрів [13, с. 235].

Не менш значущу роль у трансформації глобальної системи соціальних послуг відіграють великі дані (Big Data), які не лише дозволяють оперативно аналізувати величезні обсяги інформації про соціально-демографічні характеристики населення, динаміку змін у рівні доходів, зайнятості, стану здоров'я та освітніх траєкторіях, але й забезпечують уряди, міжнародні організації та аналітичні центри інструментами глибокого прогнозування, адаптивного планування й розробки гнучких програм соціального захисту, що здатні в режимі реального часу реагувати на виклики, зумовлені як локаль-

Таблиця 2. Трансформація соціальних послуг через блокчейн і великі дані в глобальних перспективах

Інноваційна технологія	Сфера застосування в соціальних послугах	Переваги для прозорості	Можливості персоніфікації	Вплив на запобігання шахрайству
Блокчейн	Управління соціальними виплатами	Незмінність записів, відкритий доступ до транзакцій	Цифрові ID для точного спрямування допомоги	Виявлення дублювання через унікальні записи
	Реєстрація бенефіціарів	Прозорий облік отримувачів послуг	Індивідуальні профілі з верифікацією	Захист від фальсифікації ідентичності
Великі дані (Big Data)	Аналіз потреб населення	Прозорі статистичні звіти	Адаптація програм до конкретних груп	Виявлення аномалій у заявках
	Моніторинг ефективності програм	Відкриті дані про результати	Персоналізовані рекомендації	Попередження зловживань через патерни
Комбінація блокчейн + Big Data	Інтеграція систем соціального захисту	Синхронізовані прозорі бази даних	Точне таргетування через аналіз	Комплексний контроль транзакцій і даних
Традиційні методи	Порівняльна база (без інновацій)	Обмежена прозорість через централізацію	Узагальнений підхід без деталізації	Вразливість до корупції та помилок

Джерело: розроблено автором.

ними катастрофами, так і глобальними кризами, включно з економічними, екологічними та епідеміологічними загрозами. Використання Big Data також сприяє створенню мультимісних профілів потреб населення, що

дає змогу уникнути механістичного підходу до класифікації одержувачів соціальної допомоги, натомість орієнтуючись на динамічну модель оцінювання соціального ризику, яка враховує поведінкові, просторові, культурні

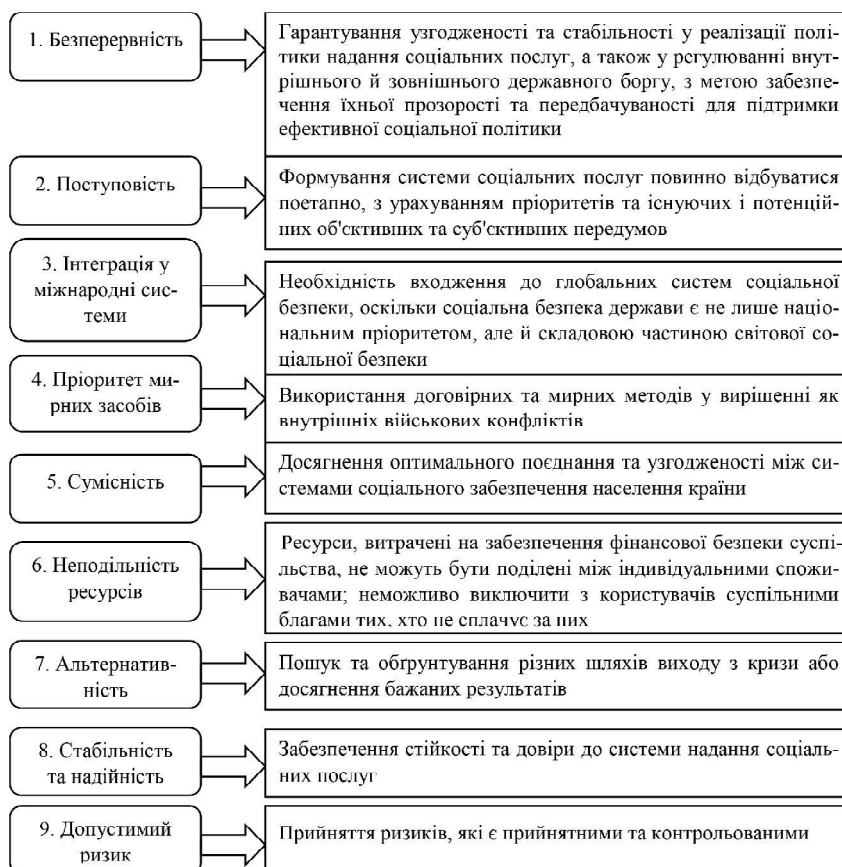

Рис. 2. Визначальні характеристики формування політики комплексності соціальних послуг у глобальному вимірі сьогодення

Джерело: розроблено автором.

та навіть психологічні характеристики громадян, що своєю чергою підвищує ефективність цільового розподілу ресурсів, знижує ймовірність дублювання послуг і дозволяє формувати гнучкі, персоналізовані інтервенції на основі реальних даних, а не припущень чи застарілої нормативної бази (Табл. 2) [6].

Проте на шляху до реалізації ідеї глобальної платформи соціальних послуг існує низка викликів, які мають як інституційний, так і нормативно-правовий, економічний і навіть культурно-антропологічний характер, оскільки системи соціального захисту в різних країнах істотно відрізняються за своєю структурою, джерелами фінансування, філософією розподілу ресурсів, ступенем державного втручання та рівнем цифрової зрілості, що ускладнює створення уніфікованої моделі, прийнятної для всіх учасників глобального процесу [5]. Крім того, реалізація такої платформи передбачає глибоку міжнародну співпрацю в галузі соціальної інклюзії та цифрової трансформації, що потребує не лише політичної волі, а й узгоджених технічних стандартів, обміну даними, правових гарантій кібербезпеки та забезпечення цифрових прав людини, включаючи право на захист персональної інформації, рівний доступ до технологій і недискримінаційне використання алгоритмічних рішень у процесі надання послуг (Рис. 2).

З-поміж перспектив, які відкриваються перед глобальною системою соціальних послуг, особливе значення має впровадження універсальних цифрових рішень, які не тільки забезпечать оперативний доступ до соціальних ресурсів, але й дозволять зменшити адміністративне навантаження, уникнути дублювання послуг, забезпечити точність і гнучкість у наданні допомоги, а головне це дозволить розвивати персоналізовані механізми соціального супроводу, орієнтовані на конкретні потреби кожної особи в конкретному контексті її життя [10]. Таким чином, майбутнє глобальних соціальних послуг залежить від здатності міжнародної спільноти подолати фрагментарність, що нині характеризує систему соціального захисту, і перейти до етапу конструктивної інтеграції з урахуванням новітніх цифрових інструментів, політики інклюзії, етичних стандартів і стратегічного бачення, у центрі якого стоїть не інституція, а людина з її базовими потребами, гідністю та правом на соціальну безпеку незалежно від кордонів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Дослідження показали, що ефективність соціальних послуг залежить від їхньої здатності забезпечувати соціальне благополуччя. Сьогодні це поняття розглядається ширше, ніж просто матеріальна стабільність, і включає доступ до освіти, медичної допомоги, житла, соціальну інклюзію, участь у громадському житті, а також розвиток соціального капіталу, довіри та мобільності. У роботі проаналізовано провідні міжнародні моделі соціальних послуг: скандинавську, англосаксонську, континентальну та пострадянську та оцінено їхню результативність у боротьбі з соціальною нерівністю та забезпеченні доступу до базових послуг. Встановлено, що універсальний підхід, характерний для північноєвропейських країн, є найбільш ефективним за умови до-

статнього фінансування та високого рівня державної відповідальності за добробут населення.

На основі порівняльного аналізу доведено, що інноваційні технології, такі як блокчейн і Big Data, створюють нові можливості для цифрової трансформації соціального захисту. Вони сприяють підвищенню прозорості, зменшенню шахрайства, персоналізації соціальних послуг, а також розвитку гнучких і клієнтоорієнтованих систем, здатних реагувати на сучасні виклики. Запропоновано класифікацію інноваційних підходів до створення цифрових архітектур соціального забезпечення, яка ґрунтується на інтеграції блокчейн-рішень та аналітики великих даних у процеси моніторингу, реєстрації, адміністрування та контролю послуг. З огляду на тенденції до інтернаціоналізації соціальної політики та зростання ролі міжнародних організацій у забезпеченні інклюзії, запропоновано концептуальну модель глобальної платформи соціального захисту. Вона базується на принципах доступності, справедливості, технологічної сумісності, міждержавної співпраці та захисту цифрових прав людини, що вимагає гармонізації правових, технічних і етичних стандартів на міжнародному рівні.

Література:

1. Вишневська О. М., Чабаненко О. О., Вишневська А. С. Вимір і прояви соціальної глобалізації суспільства. *Modern Economics*. 2018. No 12. С. 41—46. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V12\(2018\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V12(2018)-06)
2. Заболотна Н. Я. Європейські міжнародні стандарти у сфері соціального захисту та соціального забезпечення населення як орієнтир для розбудови української соціальної системи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 252—255. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/55>
3. Іванісов О. В. Соціальний захист як інструмент забезпечення соціальної безпеки населення України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 46—50.
4. Клос Л. Шляхи розвитку теорії та практики соціальної роботи в умовах глобалізації. *Social Work and Education*. 2021. Vol. 8. No 4. Р. 461-471. DOI: 10.25128/2520-6230.21.4.3
5. Коваленко Р. І. Правове регулювання соціального захисту нових форм зайнятості: сучасні проблеми та перспективи розвитку. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 81—89. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.81>
6. Петькун С. М. Соціальна політика в системі публічного управління: забезпечення рівного доступу до соціальних послуг. *Публічне управління і політика*. 2024. № 2. С. 9—20. DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2024.2.02>
7. Подрез О. І., Черепанова В. О. Глобальна економіка та її вимоги до соціальної відповідальності підприємств. *Бізнес Інформ*. 2023. № 6. С. 12—20. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-6-12-20>
8. Процик І. С., Кара Н. І. Проблеми підвищення якості соціальних послуг у процесі поглиблення міжнародної співпраці вітчизняних та польських підприємств. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2 (6). С. 240—247. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.240>

9. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с.

10. Степаненко В. Глобальні соціальні технології. *Humanitas*. 2024. № 3. С. 145—153. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.23>

11. Щербюк Н. Ю. Міжнародна співпраця у сфері соціального забезпечення в умовах агресії Росії проти України. *Право та суспільство*. 2023. № 7. С. 361—368. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-7/45>.

12. Banerjee A., Hanna R., Olken B. A., Sverdlin Lisker D. Social protection in the developing world. *Journal of Economic Literature*. 2024. Vol. 62, No. 4. P. 1349—1421. DOI: <https://doi.org/10.1257/jel.20241646>.

13. Dubel M. Trends in Ukraine's social policy in the conditions of a full-scale war. *Chronicle of Volhynia*. 2024. No. 30. P. 231—237. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.30.38>.

14. Kongshoj K. Social policy in a future of degrowth? Challenges for decommmodification, commoning and public support // *Humanities and Social Sciences Communications*. 2023. Vol. 10, No. 1. Article 850. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02255-z>.

15. Social security developments and trends — Europe 2024. 2024. URL: <https://www.issa.int/sites/default/files/documents/2024-04/2-D%26T%20Report-Europe-2024-FINAL.pdf> (дата звернення: 04.04.2025).

16. Social Technology for Global Aging Research Initiative at Harvard. 2024. URL: <https://projects.iq.harvard.edu/hstga>

17. The Impact of Technology on Global Social Solidarity and Innovation. 2024. URL: <http://surl.li/vvyhyu>

18. Top D., Hrestic M. L. Social protection through adequate minimum wage in the states of the European Union. *Interdisciplinary Journal of Research and Development*. 2023. Vol. 10, No. 1 S1. P. 131. DOI: <https://doi.org/10.56345/ijrdv10n1s119>.

References:

1. Vishnevskaya, O. M., Chabanenko, O. O., & Vishnevskaya, A. S. (2018), "Measurement and manifestations of social globalization of society", *Modern Economics*, vol. (12), pp. 41—46. [https://doi.org/10.31521/modecon.V12\(2018\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V12(2018)-06)

2. Zabolotna, N. Ya. (2024), "European international standards in the field of social protection and social security of the population as a guideline for the development of the Ukrainian social system", *Legal Scientific Electronic Journal*, vol. (1), pp. 252—255. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/55>

3. Ivanisov, O. V. (2024), "Social protection as an instrument for ensuring the social security of Ukraine's population", *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 9 (1), pp. 46—50.

4. Klos, L. (2021), "Ways of developing the theory and practice of social work in the context of globalization", *Social Work and Education*, vol. 8 (4), pp. 461—471. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.21.4.3>

5. Kovalenko, R. I. (2023), "Legal regulation of social protection of new forms of employment: Current problems and development prospects", *Law and Public Adminis-*

tration, vol. (2), pp. 81—89. <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.81>

6. Petkun, S. M. (2024), "Social policy in the system of public administration: Ensuring equal access to social services", *Public Administration and Policy*, vol. (2), pp. 9—20. <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2024.2.02>

7. Podrez, O. I., & Cherepanova, V. O. (2023), "Global economy and its requirements for corporate social responsibility", *Business Inform*, vol. (6), pp. 12—20. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-6-12-20>

8. Protsyk, I. S., & Kara, N. I. (2021), "Problems of improving the quality of social services in the process of deepening international cooperation of domestic and Polish enterprises", *Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Development Problems*, vol. (2 (6)), pp. 240—247. <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.240>

9. Semyhina, T. (2021), *Mizhnarodna sotsial'na robota: pryorityty ta standarty* [International social work: Priorities and standards], Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kyiv, Ukraine.

10. Stepanenko, V. (2024), "Global social technologies", *Humanitas*, vol. (3), pp. 145-153. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.23>

11. Shcherbyuk, N. Yu. (2023), "International cooperation in the field of social security in the context of Russian aggression against Ukraine", *Law and Society*, vol. (7), pp. 361—368. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-7/45>

12. Banerjee, A., Hanna, R., Olken, B. A., & Sverdlin Lisker, D. (2024), "Social protection in the developing world", *Journal of Economic Literature*, vol. 62 (4), pp. 1349—1421. <https://doi.org/10.1257/jel.20241646>

13. Dubel, M. (2024), "Trends in Ukraine's social policy in the conditions of a full-scale war", *Chronicle of Volhynia*, vol. (30), pp. 231—237. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.30.38>

14. Harvard Social Technology for Global Aging Research Initiative. (2024), "Social technology for global aging research initiative at Harvard", available at: <https://projects.iq.harvard.edu/hstga> (Accessed 05 Apr 2025).

15. Kongshoj, K. (2023), "Social policy in a future of degrowth? Challenges for decommmodification, commoning and public support", *Humanities and Social Sciences Communications*, vol. 10 (1), Article 850. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02255-z>

16. ISSA (2024), "Social security developments and trends — Europe 2024", available at: <https://www.issa.int/sites/default/files/documents/2024-04/2-D%26T%20Report-Europe-2024-FINAL.pdf> (Accessed 05 Apr 2025).

17. Social Innovation Network (2024), "The impact of technology on global social solidarity and innovation", available at: <http://surl.li/vvyhyu> (Accessed 05 Apr 2025).

18. Top, D., & Hrestic, M. L. (2023), "Social protection through adequate minimum wage in the states of the European Union", *Interdisciplinary Journal of Research and Development*, vol. 10 (1 S1), 131. <https://doi.org/10.56345/ijrdv10n1s119>

Стаття надійшла до редакції 16.04.2025 р.